

Predmet C-286/24**Zahtjev za prethodnu odluku****Datum podnošenja:**

23. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Supremo Tribunal de Justiça (Portugal)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

4. ožujka 2024.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

Meliá Hotels International, S.A.

Druga stranka u kasacijskom postupku:

Associação Ius Omnibus

[omissis]

Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud, Portugal)**7.^a Secção (Sedmi odjel)**

[omissis]

[podaci o predmetu i sudu koji upućuje zahtjev]**I. OKOLNOSTI SPORA**

1 Društvo ASSOCIAÇÃO IUS OMNIBUS podnijelo je posebnu deklaratornu tužbu za otkrivanje dokumenata protiv društva MELIÁ HOTELS INTERNATIONAL, S. A., u kojoj je u biti iznijelo sljedeće zahtjeve:

- da se o njegovu zahtjevu obavijesti Europsku komisiju kako bi, ako to želi, u tom pogledu podnijela pisana očitovanja prvostupanjskom sudu;
- da se o njegovu zahtjevu obavijesti tuženika kako bi dostavio, na dan, u vrijeme i na mjesto koje odredi prvostupanjski sud, na način da im tužitelj može pristupiti ili da mu se pruže, dokumente navedene u točki 62. tužbe, po potrebi

popraćene mjerama kojima se jamči proporcionalnost i koje prvostupanjski sud bude smatrao prikladnima;

ili podredno:

3. da prvostupanjski sud utvrdi koji su dokumenti od navedenih u točki 62. tužbe, ili drugi dokumenti prema njegovu mišljenju, strogo nužni kako bi tužitelj mogao odrediti je li došlo do utjecaja na opće interese i jesu li na potrošače rezidente u Portugalu utjecale protutržišne prakse na koje se odnosi tužba, je li im tim praksama nanесena šteta i u kojem iznosu;

4. da se o njegovu zahtjevu obavijesti tuženika kako bi dostavio takve dokumente na dan, u vrijeme i na mjesto koje odredi prvostupanjski sud, na način da im tužitelj može pristupiti ili da mu se pruže;

i u svakom slučaju:

5. da se tužitelju odobri pristup dokumentima koji su strogo nužni kako bi mogao odrediti je li došlo do utjecaja na opće i homogene individualne interese te imaju li potrošači rezidenti u Portugalu pravo na naknadu štete koja proizlazi iz povreda članka 101. UFEU-a i članka 9. Leiја n.º 19/2012 (Zakon br. 19/2012) u okviru tih protutržišnih praksi, uz mjere kojima se jamči proporcionalnost i koje prvostupanjski sud bude smatrao prikladnima; te

6. da se tuženika obavijesti o tužiteljevoj namjeri da protiv njega, u ime svih potrošača rezidenata u Portugalu, pokrene postupak za naknadu štete u korist potrošača rezidenata u Portugalu na koje su utjecale protutržišne prakse o kojima je riječ u slučaju da se potvrdi šteta nanесena homogenim individualnim interesima potrošača, s ciljem da im se nadoknadi šteta koja im je uzrokovana tim praksama, u svrhe i za potrebe predviđene člankom 323. stavkom 1. Código Civil (Građanski zakonik).

Tvrdilo je da:

a. Europska komisija donijela je Odluku od 21. veljače 2020. u okviru predmeta AT.40528 – Holiday Pricing, u skladu s kojom je tuženik od siječnja 2014. do prosinca 2015. sudjelovao u povredi članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) time što je provodio vertikalne ugovore kojima je uspostavljena razlika među potrošačima na temelju njihova državljanstva ili zemlje boravka, čime je ograničena aktivna i pasivna prodaja smještaja u hotelima kojima upravlja ili čiji je vlasnik potrošačima koji su imali državljanstvo država članica koje je on sam određivao ili koji su u njima bili rezidenti, zbog čega mu je naloženo plaćanje novčane kazne u ukupnom iznosu od 6 678 000 eura.

b. Navedena odluka donesena je uz tuženikovu suradnju (zbog toga mu je smanjen iznos novčane kazne) i pravomoćna je jer protiv nje nije podnesena žalba.

- c. Tužitelj želi potvrditi, kao što se čini da na to upućuje geografsko područje praksi opisanih u odluci, da je tuženikovo protutržišno ponašanje utvrđeno u odluci ugrozilo opće interese koji su u Portugalu zaštićeni ustavom te homogene individualne interese potrošača rezidenata u Portugalu i, po potrebi, utvrditi iznos uzrokovane štete.
- d. S obzirom na informacije i dokumente dostupne javnosti, tužitelj ne može detaljno utvrditi navedeno u prethodnoj točki niti donijeti konkretnije zaključke od onog općeg da je ta praksa imala učinke u Portugalu.
- e. Ako tužitelj dokaže, nakon što dobije pristup dokaznim materijalima koje traži u svojoj tužbi, da je tuženikovo protutržišno ponašanje uzrokovalo štetu općim interesima i homogenim individualnim interesima potrošača rezidenata u Portugalu, namjerava na temelju prikupljenih dokaza podnijeti sudsku tužbu u kojoj će tražiti da se utvrdi postojanje protutržišnog ponašanja i da se naloži naknada štete, isključivo na temelju povreda prava tržišnog natjecanja, te tako ostvariti pravo na podnošenje *actio popularis* koje mu se dodjeljuje portugalskim Ustavom i zakonodavstvom, u ime oštećenih potrošača koji su rezidenti u Portugalu.
- f. Dopisom od 15. travnja 2021. tužitelj je od tuženika zatražio ovdje navedene dokazne materijale zbog razloga i za potrebe koji se također iznose u tužbi te mu je za odgovor dodijelio rok od 15 radnih dana.
- g. Dopisom od 14. svibnja 2021. tuženik je tužitelja obavijestio da mu neće odobriti pristup dokaznim materijalima koje je zatražio zbog razloga navedenih u samom dopisu.
- h. Tužitelj želi dobiti pristup sljedećim dokumentima koji su navodno u tuženikovu posjedu, ne dovodeći u pitanje druge dokumente ili samo neke od tih dokumenata koje prvostupanjski sud smatra relevantnima i (dostatno) nužnima za ostvarivanje cilja koji se želi postići njegovim zahtjevom [omissis] [detalji o postupovnim radnjama]:

Kako bi se utvrdio i dokazao opseg i učinak protutržišne prakse o kojoj je riječ:

- i. „Dokument koji sadržava tuženikove opće ugovorne uvjete („Meliá’s Standard Terms”) koji su se primjenjivali od siječnja 2014. do prosinca 2015., na koji se upućuje, među ostalim, u točkama 19. i 24. Komisijine odluke”.
- ii. Ukupno 4216 ugovora o prodaji smještaja koje su 2014. i 2015. tuženik i/ili njegovo društvo kći Apartotel, S.A. izravno sklopili s posrednicima navedenima u odluci, u kojima je naveden izričit uvjet da se usluga u Europskoj uniji prodaje samo potrošačima koji imaju državljanstvo zemalja navedenih u ugovoru ili su rezidenti u tim zemljama ili, umjesto toga, potpun popis tih ugovora koji za svaku ugovornu stranu sadržava

informaciju o uključenim tuženikovim hotelima, području na kojem se usluga smije prodavati i razdoblju važenja ugovora.

- iii. Dokumenti u kojima je utvrđeno 140 tuženikovitih hotela uključenih u navedene ugovore o prodaji smještaja koje su od siječnja 2014. do prosinca 2015. tuženik i/ili njegovo društvo kći Apartotel, S.A. izravno sklopili s posrednicima u prodaji smještaja.

Kako bi se utvrdila i dokazala šteta nanescna potrošačima te njezin iznos:

- i. Dokumenti, tablice ili studije u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni njegovi ukupni godišnji prihodi od prodaje ostvareni od 2014. do danas (2021.), na temelju izvršenja svih ugovora o prodaji smještaja u tuženikovim odmaralištima i hotelima te, osim toga, dokumenti, tablice ili studije u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili na temelju kojih je moguće izvesti postotak tih prodaja ostvaren na temelju 4216 ugovora o prodaji smještaja u tuženikovim odmaralištima i hotelima koje je utvrdila Europska komisija, od 2014. do danas (2021.).
- [ii.] Dokumenti u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili na temelju kojih je točno ili okvirno, za razdoblje od siječnja 2014. do isteka valjanosti posljednjeg od navedenih 4216 ugovora o prodaji smještaja (rok važenja koji je vjerojatno istekao nakon prosinca 2015.), moguće izvesti sljedeće podatke:
 - 1) broj potrošača rezidenata u Portugalu koji su bili smješteni u 140 hotela u tuženikovu vlasništvu na koje su se odnosili ugovori o prodaji smještaja s ograničavajućim odredbama;
 - 2) prosječni broj noćenja potrošača smještenih u navedenim tuženikovim hotelima.
- [iii.] Dokumenti u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili iz kojih proizlaze najmanje, prosječne i najveće konačne cijene smještaja, prema vrsti smještajne jedinice svakog hotela, u 140 hotela na koje su se odnosili ugovori o prodaji smještaja s ograničavajućim odredbama, u okviru internetske prodaje i prodaje koja nije izvršena elektronički, te njihovo trajanje od siječnja 2014. do prosinca 2020.
- [iv.] Dokumenti u tuženikovu posjedu, uključujući istraživanja tržišta koja je tuženik naručio ili pribavio, u kojima su navedeni ili na temelju kojih je moguće izračunati (ili procijeniti) tržišne udjele tuženika i njegovih najvećih konkurenata u razdoblju od siječnja 2014. do isteka valjanosti posljednjeg od navedenih 4216 ugovora o prodaji smještaja, u svakoj državi članici Unije.
- [v.] Dokumenti u tuženikovu posjedu, uključujući istraživanja tržišta koja je tuženik naručio ili pribavio, u kojima se opisuje ili na temelju kojih je

moguće izvesti različite vrste ili profile gostiju smještenih u različitim kategorijama tih 140 hotela na koje se odnose ugovori o prodaji s ograničavajućim odredbama utvrđenima u odluci, kao i njihove prosječne obrasce potrošnje.

[vi.] Tužbe za naknadu štete koje su protiv tuženika u bilo kojoj državi članici EGP-a podnijeli potrošači ili udruge potrošača zbog tuženikovih protutržišnih praksi na koje se odnosi Odluka Europske komisije [ili, umjesto toga, brojevi tih sudskih predmeta].

*

Nakon dostave i. obavijesti Europskoj komisiji, ii. obavijesti javnom objavom svim potrošačima na portugalskom državnom području i iii. obavijesti tuženiku.

Europska komisija izjavila je da neće podnijeti pisana očitovanja.

[omissis]

[omissis] [dokumenti koje su dostavile stranke i njihova odgovarajuća obrada]

*

Nadalje, donesena je presuda kojom se prihvaća tužba, u kojoj se utvrdilo sljedeće:

„1. društvu MELIÁ HOTELS INTERNATIONAL, S.A., [omissis] za [omissis] nalaže se da ovom prvostupanjskom sudu dostavi i uloži u spis, na način da im tužitelj može pristupiti ili da mu se pruže na digitalnom mediju, sljedeće dokumente:

i. „Dokument koji sadržava tuženikove opće ugovorne uvjete („Meliá’s Standard Terms”) koji su se primjenjivali od siječnja 2014. do prosinca 2015., na koji se upućuje, među ostalim, u točkama 19. i 24. Komisijine odluke’.

ii. Ukupno 4216 ugovora o prodaji smještaja koje su 2014. i 2015. tuženik i/ili njegovo društvo kći Apartotel, S.A. izravno sklopili s posrednicima navedenima u odluci, u kojima je naveden izričit uvjet da se usluga u Europskoj uniji prodaje samo potrošačima koji imaju državljanstvo zemalja navedenih u ugovoru ili su rezidenti u tim zemljama ili, umjesto toga, potpun popis tih ugovora koji za svaku ugovornu stranu sadržava informaciju o uključenim tuženikovim hotelima, području na kojem se usluga smije prodavati i razdoblju važenja ugovora.

iii. Dokumente, tablice ili studije u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni njegovi ukupni godišnji prihodi od prodaje ostvareni od 2014. do danas (2021.), na temelju izvršenja svih ugovora o prodaji smještaja u tuženikovim odmaralištima i hotelima te, osim toga, dokumente, tablice ili studije u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili na temelju kojih je moguće izvesti postotak tih

prodaja ostvaren na temelju 4216 ugovora o prodaji smještaja u tuženikovim odmaralištima i hotelima koje je utvrdila Europska komisija, od 2014. do danas (2021.).

iv. Dokumente u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili na temelju kojih je točno ili okvirno, za razdoblje od siječnja 2014. do isteka valjanosti posljednjeg od navedenih 4216 ugovora o prodaji smještaja (rok važenja koji je vjerojatno istekao nakon prosinca 2015.), moguće izvesti sljedeće podatke:

1) broj potrošača rezidenata u Portugalu koji su bili smješteni u 140 hotela u tuženikovu vlasništvu na koje su se odnosili ugovori o prodaji smještaja s ograničavajućim odredbama;

2) prosječni broj noćenja potrošača smještenih u navedenim tuženikovim hotelima.

v. Dokumente u tuženikovu posjedu u kojima su navedeni ili iz kojih proizlaze najmanje, prosječne i najveće konačne cijene smještaja, prema vrsti smještajne jedinice svakog hotela, u 140 hotela na koje su se odnosili ugovori o prodaji smještaja s ograničavajućim odredbama, u okviru internetske prodaje i prodaje koja nije izvršena elektronički, te njihovo trajanje od siječnja 2014. do prosinca 2020.

vi. Dokumente u tuženikovu posjedu, uključujući istraživanja tržišta koja je tuženik naručio ili pribavio, u kojima su navedeni ili na temelju kojih je moguće izračunati (ili procijeniti) tržišne udjele tuženika i njegovih najvećih konkurenata u razdoblju od siječnja 2014. do isteka valjanosti posljednjeg od navedenih 4216 ugovora o prodaji smještaja, u svakoj državi članici Unije.

vii. Dokumente u tuženikovu posjedu, uključujući istraživanja tržišta koja je tuženik naručio ili pribavio, u kojima se opisuje ili na temelju kojih je moguće izvesti različite vrste ili profile gostiju smještenih u različitim kategorijama tih 140 hotela na koje se odnose ugovori o prodaji s ograničavajućim odredbama utvrđenima u odluci, kao i njihove prosječne obrasce potrošnje.

2. Pristup dokumentima o kojima je riječ trebaju dobiti samo stranke, njihovi pravni zastupnici i stručnjaci koji imaju obvezu čuvanja tajne.

3. Tužitelj informacije sadržane u navedenim dokumentima smije upotrijebiti samo za potrebe podnošenja tužbe za naknadu štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja, i ni u jednu drugu svrhu.”

2 Nakon što je tuženik podnio žalbu, Tribunal da Relação (Žalbeni sud, Portugal) potvrdio je pobijanu presudu u cijelosti.

3 Privremenom odlukom koju je Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) donio 7. veljače 2024. prihvaćena je žalba u kasacijskom postupku.

U toj je odluci navedeno sljedeće:

„[omissis]

Međutim, osim što Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) nije donosio odluke u ovom području, ono je vrlo složeno i zahtijeva velike napore u tumačenju, s obzirom na to da je potrebna zajednička analiza pravila nacionalnog prava i pravila prava Unije, u vezi s već postojećom sudskom praksom Suda u ovom području (vidjeti presude donesene u predmetima C-163/21, t. 67 i 68. i C-57/21, t. 72. do 77.).

[omissis]

[omissis]” [obrazloženje dopuštenosti žalbe u kasacijskom postupku]

- 4 **Pitanjem koje se Supremo Tribunalu de Justiça (Vrhovni sud) upućuje u okviru „posebne deklaratorne tužbe za otkrivanje dokumenata” koju je društvo ASSOCIAÇÃO IUS OMNIBUS podnijelo protiv društva MELIÁ HOTELS INTERNATIONAL, S.A, zahtijeva se ocjena i primjena nacionalnog prava i prava Unije, konkretno, potrebno je utvrditi način na koji treba tumačiti i primijeniti članak 5. stavke 1., 2. i 3. Direktive 2014/104/EU od 26. studenoga [2014.] i članke 12. i 13. Leiya n.º 23/2018 (Zakon br. 23/2018) od 5. lipnja, osobito u pogledu ispunjenja zahtjeva vjerodostojnosti, nužnosti i proporcionalnosti, o kojima ovisi donošenje mjera za pristup informacijama koje se traže u ovom predmetu.**

Zahtjevima koje je istaknuo tužitelj također se zahtijevaju ocjena, tumačenje i primjena pravila prava Unije.

Žalitelj u kasacijskom postupku smatra da treba uputiti zahtjev za prethodnu odluku i sastavlja konkretna pitanja koja treba postaviti.

Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) svjestan je da se u sudskoj praksi (nacionalnoj i Unije) i pravnoj teoriji smatra da nacionalni sud nije obvezan uputiti zahtjev za prethodnu odluku samo ako je odgovor na pitanje toliko očit da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji u pogledu tumačenja načina na koji treba donijeti odluku (doktrina *acte clair*).

Načelno i kao opće pravilo, upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku tek je fakultativno, u skladu s člankom 267. drugim i trećim stavkom UFEU-a.

Međutim, postoje iznimke od tog pravila.

Jedna od tih iznimki proizlazi iz trećeg stavka tog članka 267. UFEU-a, na temelju kojeg je upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku obvezno kad se pitanje postavlja „pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka” ili kad se pitanje postavlja pred

nacionalnim sudom koji odlučuje u zadnjem stupnju, kao što je to slučaj sa Supremo Tribunalom de Justiça (Vrhovni sud).

S obzirom na sve to, također je nesporno da obveza upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku koju ima Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud), nacionalni sud koji odlučuje u zadnjem stupnju, nije apsolutna.

Postoje iznimke od tog pravila, a jedna od njih odnosi se na slučaj da je pravno pravilo koje treba primijeniti toliko jasno i očito da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji (vidjeti u tom pogledu Mariana Nogueira Sá, *Artigo 267 TFUE: Lex Imperfecta? Das Consequências da Omissão do Reenvio Prejudicial à Luz da Lei Civil Portuguesa*, str. 24. i sljedeće, u kojem autorica upućuje na presudu Suda Cilfit i navodi tri situacije u kojima je nacionalni sud, iako odlučuje u zadnjem stupnju, oslobođen od obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku).

Riječ je o iznimci od obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku, tako da „nacionalni sud, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, treba biti siguran da je tumačenje o kojem je riječ očito i za druge sudove država članica i za Sud” (Alessandra Silveira, *op. cit.* str. 4.).

Stoga „nacionalni sud protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka mora ispuniti svoju obvezu obraćanja Sudu, i to kako bi otklonio rizik pogrešnog tumačenja prava Unije”, u skladu s presudom [Suda] od 9. rujna 2015., Ferreira da Silva e Brito, t. 44., koju je navela i komentirala Alessandra Silveira, *op. cit.*

Iz toga proizlazi da, ako se ne uputi zahtjev za prethodnu odluku, može doći do povrede djelotvorne sudske zaštite prava koja se pravom Unije dodjeljuju pojedincima.

S obzirom na sudsku praksu Suda, valja zaključiti da nacionalni sud koji odlučuje u zadnjem stupnju treba „ispuniti svoju obvezu upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku ako se pred njim pojavi pitanje koje se odnosi na pravo Unije”.

Od te je obveze oslobođen samo ako se zaključi da „pitanje nije relevantno ili da je Sud protumačio odredbu prava Unije o kojoj je riječ ili da je pak pravilna primjena prava Unije toliko očita da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji u pogledu tumačenja” (Alessandra Silveira, *op. cit.* str. 14.).

U ovom predmetu, kao što se to usto ističe u privremenoj odluci kojom se prihvaća žalba u kasacijskom postupku, treba utvrditi koje kriterije „treba primijeniti kako bi se smatralo da su ispunjeni zahtjevi vjerodostojnosti, nužnosti i proporcionalnosti za potrebe primjene mehanizma pristupa posebnim dokumentima LPE-a, osobito ako je za to dovoljno pozvati se na osuđujuću odluku Europske komisije”.

Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) dosad nije odlučivao o pitanju o kojem je riječ u ovom predmetu.

Kao što se to navodi u spomenutoj privremenoj odluci tog suda, „osim što Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) nije donosio odluke u ovom području, ono je vrlo složeno i zahtijeva velike napore u tumačenju, s obzirom na to da je potrebna zajednička analiza pravila nacionalnog prava i pravila prava Unije, u vezi s već postojećom sudskom praksom Suda u ovom području (vidjeti presude donesene u predmetima C-163/21, t. 67 i 68. i C-57/21, t. 72. do 77.)”.

Kao što to pravilno ističe žalitelj u kasacijskom postupku, ovaj se predmet odnosi na „**tumačenje i primjenu pravnih pravila koja se temelje na Direktivi o tužbama za naknadu štete, konkretnije njezina članka 5. stavka 1. i zahtjeva vjerodostojnosti štete koji se u njemu utvrđuje**” te, s obzirom na to da je Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) nacionalni sud koji odlučuje u zadnjem stupnju, to pitanje treba postaviti u okviru zahtjeva za prethodnu odluku, u skladu s **člankom 267. točkom (b) UFEU-a**.

[omissis]

[omissis] [prethodno pitanje kako ga je formulirao žalitelj u kasacijskom postupku]

- 5 S obzirom na sva navedena razmatranja, Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) smatra da treba prekinuti postupak i u skladu s člankom 234. UEZ-a uputiti Sudu zahtjev za prethodnu odluku (sustav kojim se nastoji zajamčiti temeljno načelo pravnog poretka [Unije]: načelo ujednačenog tumačenja prava Unije).

[omissis]

II. Odluka

[Nakon što su obaviještene u tu svrhu, stranke su se očitovale o zahtjevu za prethodnu odluku koji treba uputiti Sudu. Supremo Tribunal de Justiça (Vrhovni sud) rješenjem je prihvatio da treba dodati prvo prethodno pitanje kojim bi se u slučaju potvrdnog odgovora riješio problem o kojem je riječ. Rješenjem Supremo Tribunala de Justiça (Vrhovni sud), koje je dio ovog zahtjeva za prethodnu odluku, taj sud upućuje sljedeća prethodna pitanja].

S obzirom na sve prethodno navedeno i u skladu s prethodno navedenim odredbama, odlučuje se da nije moguće nastaviti s ispitivanjem žalbe u kasacijskom postupku, pa se Sudu Europske unije, uz prekid postupka do njegove odluke, upućuju sljedeća prethodna pitanja:

- 1. Je li članak 5. stavak 1. Direktive 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. primjenjiv na tužbu za pristup dokaznim materijalima prije pokretanja postupka za naknadu štete u smislu članka 2. točke 4. te direktive?**

U slučaju potvrdnog odgovora na prvo prethodno pitanje:

2. Je li za ispunjavanje zahtjeva vjerodostojnosti štete koji proizlazi iz članka 5. stavka 1. Direktive 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. uvijek potrebno da podnositelj zahtjeva dokaže da je, u slučaju o kojem je riječ, vjerojatnije da je potrošačima koji se zastupaju, u ovom slučaju rezidentima u Portugalu, nanesena šteta nego da nije?

3. Mogu li nacionalni sudovi kriterij vjerodostojnosti štete, u skladu s člankom 5. stavkom 1. Direktive 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014., temeljiti isključivo na postojanju neke odluke koju su donijela tijela nadležna u području tržišnog natjecanja[?] Konkretno, kako na ovu analizu utječe činjenica da je riječ o odluci donesenoj u okviru postupka nagodbe koji se odnosi na vertikalnu povredu prava Unije o tržišnom natjecanju s obzirom na cilj?

[*omissis*]

Lisabon, 4. ožujka 2024. [postupak]